

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IESE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe un an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŪ L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

Oserii garmondū 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sortări nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N°. 68.

Joi, Vineri 27 Martie (8 Aprilie).

1887.

NOU ABONAMENTU

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.”

Cu 1 Aprilie 1887 st. v., se va începe un nou abonament pe triluniul Aprilie, Maiu și Iunie, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.
„ șese „ 6 „
„ un an 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci
„ șese „ 20 „
„ un an 40 „

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de până acum li-se recomandă a însemna pe cupon numărul fâșiei sub care au primit diarul.

Domnii cari se vor abona din nou se binevoiescă a scrie adresa lămurită și a areta și posta ultimă.

Brașovū, 26 Martie 1887.

Șovinistii unguri dela foile maghiare se ocupă de un timp încôce neîncetat cu cestiunea naționalităților. Ei vedū că fundamentul, pe care s'a clădit sistemul de față asupra este șubred și se clatină, de aceea s'întrebuința de a mai sări în apărarea principilor despotice și teroristice, ce le profesază cei dela putere, cu câte un articol de diarū plin de sofisme.

Astfelū a debutat de curēndū și diarul guvernamentalū „Kolozsvar“ cu douē articule asupra cestiunei naționalităților.

În primul articol (din nr. 75 dela 26 Martie) vorbește de „idea națională“, care în Ungaria, nu scimū pe basa cărorū tradițiuni milenare, pôte fi, după elū, numai „idea națională maghiară.“

„Idea națională maghiară“ îi indică autorului articolului și idea de statū. Acestū statū, care, după elū, se desvôltă într'o sferă ideală, deosebită de sfera de desvôltare a popórelorū sale, trebuie să fiă înruparea ideei naționale maghiare. Faptulū că se mai află afară de Maghiari și Români, Slavi și Germani în acestū statū, constituie pentru autorū numai dovēda, că aceste popóre trebuie să se sacrifice cu totul ideei naționale și de statū maghiare, pentru ca acēsta să pôtă prospera conformū dorinței inimei lui.

Tôte deducțiunile sale le întemeiază „Kolozsvar“ pe presupunerea, că Ungaria ca „monarchia“ constituțională trebuie să fiă unū „statū naționalū maghiarū“, ca să nu rămână înderētulū Germaniei și a Francei. Va să dică în casulū de față, conformū ideilorū foiei ungurescū, chiamarea constituționalismului ungurescū este de a suprima libertatea individuală națională a popórelorū nemaghiare cu scopū ca regatulū s-lui Stefanū să pôtă figura ca „statū naționalū maghiarū“, după cum cere moda de ađi. Stranii deducțiuni mai suntū aceste!

E naturalū, că urmărindū mai departe acestū mersū de idei „Kolozsvar“ se împiedecă în cele din urmă și de principiile, ce le-a profesatū odinórá rēposatulū ministru de culte și instrucțiune br. Eötvös și cari au datū nascere legilorū de naționalitate și de scólă din 1868.

Dēcă „idea națională“ trebuie să cuprindă și se pētrundă tótă vieța din statū, atunci e clarū, că a fostū superflu ca Eötvös să mai deosebescă și recunoscă pe lângă ea și o „ideă a naționalităților.“

Orī una, orī alta dicē „Kolozsvar“ (nr. 81 dela 2 Aprilie). După dēnsulū nu merge ca idea din urmă să țină în locū pe cea dintēiu. S'a înșelatū Eötvös, când a cređutū că procesulū

de desvôltare alū statului pôte să se oprēscă la jumētate drumulū. „A cere ca pomulū să trăiescă, se nverdescă, dēr totuși să nu creścă mai departe este o absurditate.“

„Statulū“, dicē „Kolozsvar“, „primindū între instituțiunile sale și cauza naționalităților, a recunoscutū deja și afară de sine o altă personalitate de popóre reprezentată prin limbi deosebite, și aceste și-au câștigatū basa, de unde se pôtă continua rēboiulū pentru acea idee, a căreia țintă principală, orī cum ar voi să-o înfrumșeteze omulū, este separarea și independența.“

Va înțelege de aici făciune care este ținta principală a celor dela „Kolozsvar“. Sē nu mai fiă nici naționalități și tôte popórele să se contopēscă în căldarea ideei de statū maghiarū.

Ciudată este închipuirea ce și-o facū cei dela „Kolozsvar“ despre statū. În creeri lorū statulū este unū organismū deosebitū de organismulū popórelorū sale, și în consecința trebuie să urmărescă și scopuri deosebite.

Dēr zadarnice suntū tôte sofisme șovinistilorū. Orī câtū de multū ar voi ei să maimușescă de pildă pe Germani, fiă siguri, că nici în đece mii de ani nu le va succede a face din țerile aceste o casarmă ungurescă:

Negociările pentru convenția comercială.

Oficiósa „Presse“ din Viena speră, că în sēptēmāna acēsta se va decide în principiu sôrtea tractatului comercialū alū Austro-Ungariei cu România. „Convorbirile de până acuma, dicē ea, au adusū mai mare claritate în situațiune. Delegații romāni au propusū proiectulū unei convențiuni veterinare și reprezentanții guvernului austriacū și ungurescū au precisatū obiecțiunile lorū în materiă contra acestui proiectū. Delegații romāni au împărțitū apoi concesiunile ce e aplecatū a le face guvernulū romānū în convenția de tarifū și de altă parte au luatū la cunoscința concesiunile de tarifū ce le pretinde guvernulū austro-ungarū.“

„Astfelū s'au stabilitū punctele de diferența cu privire la cele douē materii, ce formēză cuprinsulū de căpeteniă alū noului tractatū și scopulū convorbirilorū ulterioare a fostū de a căuta modulū pentru aplanarea acestorū diferențe. Spre scopulū acesta au cerutū ambele părți n oue instrucțiuni și a sosit în Viena și ministrulū de comerțū conte Szechenyi, spre a mai simplifica negocierile.“

„Dua de erī, 4 Aprilie, s'a petrecutū cu convorbiri interne. Ađi în 5 Aprilie se ținū o conferența la ministrulū de comerțū Bacquehem, la care luară parte afară de contele Szechenyi și ministrulū de agricultură Falkenhahn, precum și șetulū de secțiā Szögyenyi. În conferența s'a stabilitū marginea până la care cu privire la convenția veterinară guvernulū austro-ungarū pôte să satisfacă pretensiunilor guvernului romān presupunindū adecă, că România în cestiunea tarifului va face concesiuni îndestulitoare. Māne se vorū continua convorbirile. Precum se vorbește, guvernulū romānū ar fi aplecatū a face anumite concesiuni esportului nostru de lemnăria, dēr față cu cele mai multe articule de căpeteniă ce le esportămū noi în România se arată neînduplecatū.“

„Neue freie Presse“ dicē că greutățile ivite în cestiunea convenției veterinare potū fi considerate ca delăturate. Nu totū așa stă lucrulū însē cu cestiunea tarifului vamalū. Dēcă Austro-Ungaria va face Romāniei ușurările cele mai estine cu privire la convenția veterinară; dēcă ea este aplecată de a scādē câtū se pôte de multū vama pentru vite și cereale, în comerțulū dintre granițe, stabilindū-o în tractatū și nu ca până acum în actele adiționale, atunci trebuie ca ea

pentru articulele sale de căpeteniă — precum: lemnăria, pielăria, articule de confecțiune, pânză și postavuri ordinare, strae, hărtiă, sticlă ordinară și porțelanū ordinarū, precum și câteva specii de ferū, — să cēră unū tarifū, care să corēspundă intereselorū ei. Dela atitudinea ce-o vorū păstra Romāni față cu aceste articule, crede „Neue fr. Presse“, că va depinde încheierea sēu neîncheierea convenției.

Din camera romānă.

În ședința dela 23 Martie st. v., luāndū-se în discușiune bugetulū ministeriului de interne, la capitululū privitorū la siguranța publică d. P. P. Carpū vorbește despre atentatū comisū în contra prefectului dela Ruzicu și intrēbă pe guvernū, dēcă nu trebuie să se gāndescă la mēsuri preventive, ca România să nu devinā unū locū de adunare alū asasinilorū politici.

D. I. C. Brătianu, președintele consiliului, regrētă acestū atantatū și declară, că nu pôte sci dēcă elū este unū atentatū politicū sēu nu. D. primū-ministru dicē că dela începutulū complicațiilor din Bulgaria, guvernulū a invitatū pe refugiații politici din Bulgaria să se alēgă unū locū departe de orașele dela fruntaria noastră despre Bulgaria, spre a se evita orice neajunsuri. Dintre refugiații bulgari cei mai mulți au plecatū în Rusia. Cei rēmași suntū sub privegherea guvernului. D-sa s'a gānditū la mēsurile ce ar trebui să se ia pentru a opri ca România să devinā locul de întēnire alū asasinilorū politici. Mai acum cātva timpū prezentase o legē escēpțională privitorē la refugiații politici. D-sa este de părere, ca aceștia chiar când comitū crime de dreptū comunū să fiă estradați; sēu să fiă judecați în țēră la noi și apoi dați țērii căreia aparțin. Mai alesū acum față cu acestū asasinatū și fiindū că legile romāne nu-i spariā cu mórtea, ar trebui să se ia asemenea mēsuri. D. primū-ministru propune o lege, ca străinii, cari nu potū dovedi, că au o ocupațiune sēu nu suntū veniți pentru vre-unū interesū să fiă espulsați.

D. M. Kogălniceanu recunoscē guvernului dreptulū și datoria de a ruga pe asemenea străini să părăsiască țēră. Dēr nu-i recunoscē dreptulū de a i estrada, când s'au făcutū vinovați de o crimă. În țēră au comisū crima, prin urmare totū în țēră vorū trebui să fiă judecați, și totū în țēră să se facă osēnda.

D. I. Brătianu nu voescē ca România să devie țēră crimelorū. Noi amū fostū scutiți de crime. Guvernulū, când va vedea că este în pericolū siguranța și liniștea statului, va lua mēsurile cele mai severe.

D. P. Carpū, observă că cestiunea se pôte împărți în douē: cestiunea crimelorū deja comise, și modulū lorū de judecare și de pedepsire — și aci se unescē cu părerea d-lui Kogălniceanu; — și cestiunea prevenirii unorū asemenea fapte. Legea expulsărilorū nu este îndestulătoare, și alte legi n'avēmū pentru a le preveni. Așa bunăorā o lege pentru internarea refugiaților politici într'unulū sēu douē orașe nu esistă. Față cu cele întēplate nu trebuie să stāmū nepăsători. Golurile ce lipsescū în legislațiunea noastră trebuieșc umplute, și guvernulū ar face bine să presintē o lege preventivă bine studiată.

D. Maniu este de părere, că toți criminalii străini să fiă judecați după legile țērilor lorū.

D. prim-ministru observă, că acēstă mēsură nu pôte fi aplicabilă la noi.

După acēstă discuțiune bugetulū ministeriului de interne se pune la votū în totalū și se primescē cu 71 voturi contra 11.

Rusia și Francia.

Diarylū rusū Novoie Vremia, facēndū alusiune la nouēle atacuri îndreptate în contra Francei de presa germană, face următoarele reflecțiuni:

„Francia trebuie să aștepte cu liniște evenimentele continuāndū a se pregăti pentru a-le putē face față, nu numai din punctulū de vedere militarū, ci și din punctulū de vedere diplomaticū. Iarna trecută a fostū în privința acēsta plinā de învățăminte pentru guvernulū

francesă. Ea a arătat deajuns, că politica esteriară, urmată acum de Rusia, tinde la o acțiune comună a celor două state vecine cu Germania.

Cu cât se va vedea mai lămurit, că Franța se pregătește în vederea acestei acțiuni comune în cestiunile care interesează direct pe Rusia, de exemplu în cestiunea bulgară, cu atât sarcina persoanelor care înțeleg la noi avantajele viitoare ale unei depline libertăți de acțiune a guvernului nostru în aceste cestiuni (va fi mai lesne de îndeplinit).

Nu este câtuși de puțin necesar a face din această înțelegere o alianță formală între Rusia și Franța, alianță, careia se opun încă din când în când orecari piedici. Cerem numai Franței de a ne da garanții, prin care să putem fi siguri că nu o vom găsi niciodată în tabăra adversarilor noștri politici.

Acosta va fi de ajuns pentru Rusia ca să urmeze de a privi ca un lucru foarte însemnat pentru ea nu numai să nu contribuie, dar chiar să se opună la o micșorare a rolului internațional actual al Franței.

Viitorul, și poate un viitor foarte apropiat, va arăta ce avantaje poate să procure această înțelegere neformală, nu numai celor două puteri, care simpatizează una cu alta, dar în general și pacii Europei.

Un mic comentariu.

«Protesteze Miletici în contra acesta, dar nu d-lu deputat».
Polonyi Geza în dieta ungară la 3 (15) Februarie.

Când la 3 (15) Februarie în dieta din Pesta «corbul alb» între Unguri, deputatul Mocsary, arată nedreptățile și călcările de lege ce le comite guvernul maghiar, și care suferă să se comită de autoritățile statului față cu naționalitățile nemaghiare, atunci aproape toți deputații maghiari fără deosebire de culoarea lor politică, neputându suferi adevărul, precum buha nu poate suferi lumina, se mișcă și unul dintre cei mai de frunte ai partidului independenților, Polonyi Geza, răpit de mânie, pentru că vedea descoperindu se păcatele națiunii sale în auzul lumii mari, s'a scăpat de a ține nise cuvinte, care pentru națiunea maghiară sunt micșorătoare, dar pentru națiunile nemaghiare de însemnată ne-dubitabilă.

La ce s'a referit apostrofarea lui Polonyi Geza: «Protesteze Miletici în contra acesta, dar nu d-lu deputat»? La călcarea legii de către autoritățile statului, care respingă ori-ce hârtie și ori-ce adaus la actele inaintate lor, decât acele nu sunt compuse în limba maghiară. Așadar Polonyi Geza aprobând această călcare de lege cu toți acei condeputați, care strigară cu sgomot, că bine fac autoritățile că calcă legea, voiesc să țină ascunsă nedreptatea ce se comite cu națiunile nemaghiare și să suprimă ori-ce voce dintre Maghiari, ca să nu se aducă aceste la cunoștința monarhului, a națiunii maghiare și a lumii, voiesc astfel a înșela pe toți despre starea internă a patriei sale. Dar Polonyi Geza cu toți acei ce-lu aprobă, dau națiunilor nemaghiare totodată să înțelegă, că ele nu trebuiesc să suferă nedreptățile și călcările de lege din partea guvernului și a autorităților maghiare fără de a protesta.

«Decă Sărbii sunt nedreptățiți, protesteze Miletici contra noastră», așa ține deputatul Polonyi Geza către Mocsary, dând prin acesta Sărbilor să înțelegă, că precum Miletici până când a putut protesta și-a făcut datoria, așa și-o vor face de aci încolo toți câți numai

se sântesc capabili de a urma exemplul dat lor de bravul bărbat Miletici.

Dar Polonyi Geza prin aceea ne provacă indirect și pe noi Români, provacă pe toate națiunile nemaghiare la protestare de câte ori se sântesc vătamate prin procederea ilegală a organelor statului ungar.

Bărbații națiunilor nemaghiare, capabili de a și face datorința către națiunea lor, apărându-o pe cale legală, vor primi dără provocarea lui Polonyi Geza. În casuri singuratic vor protesta prin recuse bine motivate contra ilegalității respectivelor autorități ale statului.

Ce privește protestarea în fața dietei, decât acesta a înțeles-o Polonyi Geza, vedem multă răutate în această provocare, căci bine știe el, cum nu pot națiunile nemaghiare alege deputați de calibrul lui Miletici, care se protesteze în dietă, bine știe el câtă silință își dau toate partidele politice maghiare cu guvernul cu totu să impie dece în totu modul și cu toate mijlocele reușirea candidațiilor naționale, care sunt și capabili și au și voința ca pe lângă permisiunea d-lui Polonyi Geza să protesteze în dieta ungară în contra călcărilor de lege, apăsărilor și terorizării națiunilor nemaghiare.

Prin apostrofarea acesta a lui Polonyi Geza însă ar trebui să se sântă loviți în față chiar acei deputați maghiari, care pășesc ca candidați de deputați în cercurile electorale române, sârbesci, slovacesci, săsesci, căci dânsii, fiindu Maghiari, după Polonyi Geza nu au dreptul de a spune nedreptățile ce le suferă alegătorii lor. Polonyi adevărat este de principiu, că comite crima de esă-națiune maghiară acel deputat maghiar, care descoperă ca și Mocsary nedreptățile ce le comite guvernul maghiar, autoritățile statului și societatea față cu națiunile nemaghiare.

Dar logica aduce cu sine, că decât un deputat maghiar numai comitându crima de lesă-națiune maghiară, de lesă-idea de stat maghiar și de lesă-idea de patriotism maghiar, poate să dea pe față uneltirile în contra națiunilor nemaghiare și durerile lor, atunci numai comitându crima le lesă-egală îndreptărire, lesă-adeverată frățietate și lesă-dreptate, poate să candideze un Ungur într'unu ceru unde nu Maghiarii îi dau votul lor, ci în absoluta lor majoritate Români, Sârbi, Slovaci, Sași, căci apriori el știe că nu le poate fi alegătorilor ce nici un folos, ba încă le răpesc puțința de ași arăta dietei, prin urmare și regelui și lumii din afară, gravaminele lor despre nedreptățile ce le suferă.

Logica și lealitatea ar aduce dar cu sine, ca Polonyi Geza cu soții săi de un principiu să stăruiască ca națiunile nemaghiare să potă fi reprezentate în dietă prin bărbații lor naționali de încredere, propunându și luptându pentru casarea legii electorale actuale nedrepte față cu națiunile nemaghiare și crearea altei legi drepte.

Dar mai vârtos din acesta pot trage consecința acei slabi de inger ai națiunilor nemaghiare, care prin alegerea de deputați maghiari credeau ași folosi cauzei lor.

Cu altă ocaziune voi urma provocării lui Polonyi Geza de a protesta contra călcării de lege.

Ioan Sonea, preot.

SCRILE DILEI.

Maiestatea Sa monarhul a dăruit pentru edificarea școlii și sinagogei evreiesc din Clușiu 150 fl.

—x—

Escelența Sa Metropolitul Miron Romanul prin

un circular îndreptat către clerul și poporul din archidieceza gr. or. transilvană și către deputații sinodului archidiecezan convocă sinodul ordinar anual al archidiecezei pe *Dumineca Tomei*, 12 Aprilie v. la biserica Schimbării la față din cetatea Sibiu.

—x—

Cursul pentru instruirea oficerilor la glote se va începe în Clușiu în 12 Aprilie n. și va dura trei săptămâni. Din Clușiu s'au insinuat mulți la acest curs și parte din ei au cerut dela ministrul de honveți, să întocmească cursul astfel, ca să nu-i ocupe mai mult de patru ore pe zi. Ministrul a răspuns, că nu le poate satisface cereri, declarând totodată, că cursul durează șapte ore pe zi și cine se simte prea îngreunat, n'are decât să repășească.

—x—

Unu orecare Galfy propune în «Ellenzék», ca viitoră adunare generală a reuniunii de maghiarizare din Clușiu să se ocupe serios cu cestiunea colonizării Săcilor în Câmpia. Motivele, la care se provacă d-lu Galfy, sunt, ca prin acesta să împedecă de o parte emigrarea Săcilor în România, și de altă parte să le oferescă un mijloc de traiu mai ușor. — Precum se vede nu s'au mulțămît «patrioții» cu «fericirea» Ciangăilor din Bucovina, vreu acum să-i «fericescă» cu ori ce preț și pe Săci!

—x—

O femeie din sinul aristocrației din Viena a trimis Papei dela Roma, ca cadou pentru ziua de Paști, unu ou roșu, făcut din os de elefant și implut în lăuntru cu petrii scumpe, a căruia valoare se socotesc în 20,000 franci.

—x—

Erăși s'au mai pricopsit dela d. Trefort următorii preoți gr. or.: Dănilă Kiraly din Soporul de Câmpia, Iosif Opreanu din Tirnavița și Andreiu Borca din Tompa cu câte 60 fl.

—x—

Șeful stațiunii dela calea ferată din Clușiu publică licitațiune pe ziua de 12 Aprilie, asupra obiectelor perdute de pasageri în vagoanele său pe la stațiunile drumului de feră orientală reg. ung. și a căror proprietari nu s'au aflat. Venitul acestei licitațiuni e destinat în favoarea săracilor din Clușiu.

—x—

Se aduce la cunoștința publică, că guvernul austro-ungar permite importul și transitul din România în Bucovina, prin punctul Ițcani, a pieilor, oșelor, cernelor și unghiilor, forte bine uscate, a mațelor de vite sarate și uscate, a corderelor, șelului netopit în butoie și burdufuri, a părului de vacă, capră și porc, a lănei de oi, dar aceste din urmă sunt împachetate în saci sau baloturi, cu condițiune ca asemenea produse să fi însoțite de certificate de proveniență, formular Nr. 2, liberate de medicul veterinar și legalitate de prefectul județului de unde pornesc.

—x—

«Monitorul oficial» al României de Marți publică un tablou de numerile obligațiilor de stat 6%, C. F. R., eșite la sorți la tragerea dela 2) Martie (1 Apr.) 1887, valoarea nominală de 320,000.

—x—

Prefectul poliției din Bucuresci a invitat pe toți Bulgarii să părăsescă capitala, afară de aceia cu domiciliul stabil aici, sau care vor proba, că au relațiuni comerciale în Capitală.

FOILETONU.

O noapte între sfinți.

(Amintire din Joia Pascilor)

(Fine.)

Durmiam dus.

Decă ași fi fost mai bine îmbrăcat, poate că ași fi durmit până dimineața. Dar aveam pe mine numai nise hăinuțe cam subțire și dela o vreme încep a mă răsi frigul. Somnul mi-se subția din ce în ce mai mult.

Începusem să mă svrcolesc. Mă trăgeam la o parte, vrându să mă apropiu de mama, lângă care eram datu să dorm. Dar mișcându-mă, mă lovi cu capul de un stâlp al stranei. Mi se părea că acesta ar fi marginea patului. Frigul mă făcu să-mi întind mâna după țol, ca să mă învălesc cu el, dar mișcându brațul, dedui de perețele biserice, care mi-se părea că este perețele casei noastre, fiindcă eu totdeauna durmiam către perețe. Devenindu însă totu mai neodihnit, începui a mormăi și a da din cote, precum făceam de obicei, când nu mă simțiam bine și voiam să scold pe mama. Toate mișcările acestea le făcui instinctiv. Mă loveam însă mereu de stâlpul stranei, până ce odată, vrându să mă dau repede de partea cealaltă, m'am lovit așa de tare, încât m'am deșteptat.

Intunecimea în biserică era mare; nu vedeam nimic, dar simțeam că mă aflam pe scânduri și mi-se părea, că ași fi căzut din pat; de aceea m'am ridicat repede, cu scopu să mă urcu erăși în pat la locul meu, dar mi-am isbit capul așa de tare de scândura pe care erau cărțile bisericesci, încât din momentul acesta începui să fiu foarte îngrijat. Mirosul greu de tămă imi spunea, că nu mă aflu acasă. Respirai tare prin nas, ca să mă convingu despre mirosu, întrăceea țării și conturile ferestrei biserice, care mi se părea cunoscută, și după ce am pipăit juru împrejurul locului unde mă aflam, vedui că sunt în biserică, în «strana mea».

Idea acesta făcea să mă cutremur în mine. Spaima ce mă cuprinse era întrecută numai de mirarea, cum am ajuns eu aicea singur, și decât nu m'ași fi isbit în dreapta și în stânga de stâlpi, ași fi creștut că visez. De frică închisei ochii ca să nu pot vedea nimic.

Voiu fi stat așa nemișcat câteva minute. În timpul acesta imi umblau prin capu totu felul de icone, care de care mai ciudată. Aci vedeam fața încrunțată a sântului George de lângă ferăstră, luptându-se cu grănicul bălauru, aci mi-se înfățișau fețele posomorite ale sfinților Trierarchi de lângă altar, din colo, în dosul, stranei cântărețului, mi-se presenta figura mohorită de sânge a sântului Iona, care scăpase din gura chitului. Figurile acestea păreau că capătă viață și, deși n'așisem de sfinți decât totu de bine, începusem a mă teme de ei și mă gândeam, cum ași pute să fugu din

biserică. Știam că ușa biserice, care era închisă numai cu unu rățeu, se poate deschide pe dinlăuntru, dar cum s'ajungu eu acolo, să o deschid? Ca să fugu nu cutezam, căci imi era tēmă să nu se ia după mine vreuna din multele figuri, ce-mi umblau prin cap. Mă gândeam dar să mergu încet până la ușa biserice, să o deschid repede și să o iau la sănătoasă spre casă, care era aproape și până unde eram sigur, că nimeni nu mă va ajunge.

Tocmai când era însă să mă ridicu, să-mi esecut acest plan de scăpare, mi adusei aminte, că după ușa biserice se află diavolul și alătura cu el hidosa mörte, despre care aușisem de nenumărate ori, că și noapte pândesc. Părul mi-se sburli în cap și inima imi înghețase de frică.

Atunci, în acestu înfloritor moment, am sberat de câteva ori de s'a cutremurat biserica, invocându numele tatălui meu, care deși murise de câteva zile, mi rămăsese încă viu în memorie, ca mentorul nostru.

Pe când strigătele mele deșteptară unu ecou atât de puternic între întunecoșii pereți ai biserice, servitoră noastră Saveta din întemplantare se afla tocmai lângă gardul ocolului din dosul biserice. Mama o trimisese ca să rupă câteva găteje pentru a ațța cu ele focul în odai și în cuină.

Saveta era fricosă, mai mult decât se cuvenea unei fete mari, și mai ales când se afla singură în întunecul avea obiceiul de a se ruga lui Dumnezeu ca

Aniversarea morții lui C. A. Rosetti.

Ni se comunică următoarele din București:

La 8 (20) Aprilie, împlinindu-se doi ani dela morțea lui C. A. Rosetti, toți cei cari voesc să aducă, în acea zi, un omagiu memoriei sale sunt rugați a trimite imediat numele și adresa lor la redacțiunea „Românului”, 10 calea Victoriei.

Cei din județe sunt rugați a trimite prin scrisoare adresa lor.

În timpul sărbătorilor Pascilor va apărea un număr excepțional al „Românului”, care va fi întreg consacrat memoriei fondatorului său și va conține mai multe din scrierile inedite ale lui C. A. Rosetti. În același număr va fi reprodus un desen al cabinetului de lucru al lui C. A. Rosetti, făcut după o fotografie luată în ziua morții sale.

Persoanele, care vor să primescă acest număr suplimentar, sunt rugate a trimite 20 bani, în mărci postale, la administrațiunea „Românului”.

Congresul bisericii gr. or. din Bucovina.

Cetim în „Revista politică” din Suceava:

În ședința comisiei bugetare din 10 Martie a. c. deputatul Bucovinei, d-l Dr. Iancu, cavaler de Zotta, a interpelat pe ministrul Dr. Gautsch: ce atitudine are de gând să păstreze Escelența sa față cu dorința bisericii poporului gr.-or. din Bucovina în privința organizării bisericii gr.-or. din țară?

Dr. Zotta a motivat interpelarea sa cu următoarele cuvinte:

„Decim de ani aspiră biserica gr.-or. din Bucovina la constituirea ei finală prin organizarea și înființarea congresului bisericesc. În anul 1882 s'au redactat sub auspiciile comisariului imperial chiar și statutele congresului, conform dorințelor și dispozițiilor unui emis special al ministerului de culte. Încunjurându-se ori ce divergență de păreri între ministeriu și între confesionalii gr.-or. din Bucovina, totă țera a sperat că ministeriul se va grăbi să supue statutele Coronei spre sancționare. Anul trecut ați venit Escelența Văstră la ministeriu, și noi, reprezentanții țerii, am știut că schimbarea acesta va întrerupe ore cum mersul normal al organizării și înființării congresului; drept acesta ne-am mărginit a Vă recomanda cu ocazia audienței, ce am avut anul trecut la Escelența Văstră sub conducerea Arhiepiscopului și Metropolitului nostru, ca să bine-voiți a studia chestiunea. De atunci a trecut deja un an, și Escelența Văstră ați avut destul timp, ca să vă informați deplin; imi iau deci libertatea să vă întreb: să nu nutrească biserica noastră speranța, că-și va vedea odată împlinită dorința, și va fi organizată precum sunt surorile ei din Transilvania și Ungaria?”

La interpelarea acesta, ministrul a răspuns, că chestiunea se află în stadiul studiului, că chestiunea cere deliberări și studii profunde, și că el speră, că în curând va putea împlini dorințele bisericii gr.-or. din Bucovina.

Precum vede ori cine, răspunsul ministrului este foarte evasiv. Noi nu facem deocamdată nici un comentariu la răspunsul, acesta avem însă firma speranță că deputații noștri își vor pune toate puterile și vor stăruia cu tot adinsul, ca și până acum, ca această chestiune vitală pentru biserica noastră să nu fiă amânată ad calendas graecas.

Lupta în contra veneticilor.

„Revista Politică” respingându atacurile unei foi dușmane Românilor din Bucovina scrie între altele:

Fiți convinși, că noi urmărim cu atențiune toate invectivele la adresa noastră și că cu toate aceste nemici nu ne va abate de pe calea apucată, cu atâta mai puțin nisce bărfale pline de pasiune și fără nici un temeliu rațional, din partea unor indivizi fără căpătâiu și de o proveniență foarte problematică. Revindecarea drepturilor noastre seculare pe cale legală nime nu e în stare să ni-o dispute!

Dacă li-a' succes Românilor în timpul de pe urmă să-și vedă realizate unele dorințe, ce într-o stare normală ar fi trebuit să fiă de mult împlinite, pentru ce și sub ce titlu se inflacă nisce omeni, cari numai ospitalității toleranței Românilor au a multămi poziția favorabilă, în care se află în ziua de astăzi? Românii de parte, ca să ocupe în țera poziția, ce le compete, numai cu anevae și prin sfortări uriașe se mai ridică de pe nivoul celui umilitor la care i-au adus legiunile de străini, cari, grația unei politici rên înțelese, nu numai că ne-au cotropit în privința economică, ci și în privința socială ocupă o poziție excelentă. Ce-i drept, inteligența română s'a mai mărit în timpurile cele mai recente, însă suntem încă departe, ca să ne putem mândri cu omeni de ai noștri speciali în toate ramurile vieții sociale, măcar că mijlocele nu ni-ar lipsi spre creșterea de bărbai speciali, decât numai aceia, ce dispun actualmente de averile noastre moștenite dela strămoși, ar fi măcar ceva mai echitabili.

Ori ce instituțiune românească în țera este un obiect de atac pentru numiți țiarști. Respingerea din partea guvernului a pretențiilor juste a Românilor, ca să se înființeze o școală română de țete pe spelele fondului nostru, ei o salută cu entuziasmul și-l felicită pe guvern pentru pasul făcut. Inițiatorii ideii emise însă se nu se intimideze de succesul nefavorabil în demersurile lor patriotice. Procedă numai cu energie înainte și munca lor va fi încoronată în fine de succesul dorit.

Raport și apel.

Dela ultimul apel făcut către publicul român în care mă rugasem să trimită fiecare după voință și putință câte ceva, ca să putem procura cărți adecă abecedare și legendare elevilor lipsiți dela școlile populare, până ați au încurs numai 14 fl. 10 cr. și adecă dela următorii domni și domne:

Un Bucurescian, 3 fl. d-l Florian cav. de Porcius, binecunoscutul botanist român din Rodna-veche 1 fl., d-na Susana Porcius văduvă Marcușiu din Rodna veche 50 cr., d-șora Rașia Porcius din Rodna veche 50 cr., d-l Inocențiu Clein Porcius, cancelist la pretura din Rodna 50 cr., d-nul Iosif Nemeșiu, preot în Lăpușul românesc 1 fl., d-l Clement Lupșaiu, casar la banca Transilvania în Arad 1 fl., d-l Candid David, director de mine în Bucium-Ișbita 80 cr., d-na Lucia Grapini, preteasă în Rodna, 1 fl., d-șora Sabina Grapini în Rodna 10 cr., d-l Ștef. Cardan, posesor în Rodna 20 cr., d-l Gerasim Domide, preot în Rodna-veche 1 fl., d-l Silvestru Mureșanu, învățător în Rodna veche 1 fl., d-na Luisa Ișip din Rodna veche 50 cr., d-l Ion Ișip, pretor suprem în Rodna veche 1 fl., d-l Dionisie Longin, oficial la pretura în Rodna 1 fl. Suma 14 fl. 10 cr.

Afară de acesta sumă mai sunt la dispoziția 5 abecedare de Solomon—Muntean.

Din suma încursă s'au spesat: 1) Pentru prevederea școlii din Nadășul român, p. u. Szilágy-Cseh, cu abecedare de Petri suma de 2 fl. 2) Spese pentru porto 57 cr. laolaltă 2 fl. 57 cr. Deci mai sunt: a) Deuși la cassa de păstrare din Rodna veche 6 fl. 50 cr. b) La subscrisul 5 fl. 03 cr. Lablaltă 11 fl. 53 cr.

Abcedare trebuie să trimitem: 1) Școlii române din Ulpia Traiană 15 esemplare, 2) Școlii române din Bonțida 10 esemplare, căci numai aceste s'au insinuat până acum și încă nu li s'a putut satisface.

Cu durere însă trebuie să amintesc două împrejurări: 1) Domni învățători nu ne comunică lipsa de cărți, deși scim din experiență, că lipsă au și încă foarte mult; 2. Din cei ce primă deja cărți spre a le distribui între elevii lor nu toți ni-au trimis răsare.

Ca să putem lucra mai cu succes pentru prevederea elevilor miseri dela școlile române rurale cu abcedare și legendare noi cărturarii români din Rodna și juru ne-am constituit într-un comitet spre acela scop, care e compus din următorii Domni:

Florian cav. de Porcius, vicecăpitan emerit, membru al academiei române, ca președinte. Mihai Domide, învățător dirigente în Sangeorgiu, ca vice-președinte. Gerasim Domide preot român în Rodna veche ca casar. Pamfil Grapini preot român în Rodna nouă, ca controlor. Ioan Pop Reteganul învățător rom. în Rodna veche ca secretar I. Solovestru Mureșanu învăț. rom. în Rodna veche ca secretar II.

Așadără de ați încolo această afacere o ia sub îngrijirea și răspunderea sa comitetul de mai sus.

Aducându aceste la cunoștința onor. publicu român, mulțămindu pentru încrederea de până aci, în sperare, că fie-care se va fi convins, că colecta adunată o-am folosit numai pentru scopul destinat, mă subscriu cu tot respectul.

Rodna veche, la 6 Faur 1887.

(Apelul va urma.) Ioan Pop Reteganul.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a Gaz. Trans.)

SOFIA, 6 Aprilie. — Din incidentul zilei nasterii prințului Alexandru toate orașele și reuniunile patriotice, precum și oficerii din armată au trimis telegrame de felicitare prințului.

SOFIA, 6 Aprilie. — Guvernul a dat o provocare, ca în interesul țerei comitetele instituite de curând pentru apărarea independenței Bulgariei să evite a face manifestațiuni, ca aceea a proclamării independenței și a regatului bulgar. — Autoritățile au fost înșelate, că ziua nasterii prințului Alexandru nu se va serba în mod oficial.

BERLIN, 6 Aprilie. — Impăratul Wilhelm a eșit ieri după amiez pentru prima oară dela bolnăvirea sa din urmă cu trăsura la preumblare.

Liga naționalilor germani va arangia în toamna anului 1889 o esposițiune colonială.

PARIS, 6 Aprilie. — Senatul respinse cu 156 contra 98 voturi convențiunea comercială cu Grecia, deși ministrul de esterne a pledat pentru ea călduros, făcându alusiune la situațiunea din Orient.

SOFIA, 7 Aprilie. — Toți, căi au fost închiși din cauza mișcării plănute în Bulgaria, au fost puși pe picior liber. Karavelow însă a trebuit să depună o cautiune de 40,000. Nikiforow de 20 de mii de franci. Locuințele amândurora sunt păzite de gendarmi spre a împedea ori ce comunicare cu prietenii lor.

BUCUREȘTI, 7 Aprilie. — Administrația de răboiu are intențiune a mări contingentul cavaleriei cu 8 escadrone și alu artileriei cu 8 baterii. (Scirea acesta am adus-o deja de mult. — Red. „Gaz.”)

LEMBERG, 7 Aprilie. — Tergușorul Kutu a ars tot. Mai mult decât o miă de persoane au rămas fără acoperământ.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil Dr. Aurel Mureșianu

să nu i se întemple nimic. Dér Saveta ținea mult la bunul ei nume și se temea, că dacă nu se va duce să împlinescă porunca mamei, va fi „strigată peste sat”. Era adecă la noi o vechiă datină, ca țetele și feciorii, cari nu s'au purtat bine și cuvințos în postul Pascilor, să fiă în sera Sămbetei din săptămâna mare spre pedepsă „strigați peste sat”, aducându-se la cunoștința obștei defectele lor. Cum țisei însă, Saveta era mândră de numele și cinstea ei; de aceea își luă inima în dinți și se duse să aducă găteje, știind tot-odată, că mama era aspră când nu-i făcea pe voiă.

Audind fără de veste strigătele din biserică, lângă care era înmormântat tatăl meu, Saveta, care rupea găteje și borborosea rugăciunile ei, creșu că aude glasul tatălui meu din mormânt.

Era grozavă spaima, ce cuprinse pe sêrmăna fată. În consternarea ei aruncă jos lemnele din șort și o luă la fugă, ca o nebună. Ce s'a petrecut cu ea după ce ajunse la ferestrele casei noastre, scim.

Eu încă mă spăriasem cumplit de eoul puternic, ce-l produsera în biserică strigătele mele. Mi veni în minte, în strimțorea în care mă aflam, să țic „Tatăl nostru”, și aș fi voit să fac și cruce, dér mă temeam să mi ridic mâna. Nu mi rămase dér alta decât să mă înghesuiesc în strană și să mă las în scirea Domnului, ér ochii mi-i închisea câtă am putut, ca să nu vedă nimic. Tremuram în tot trupul.

În acest critic moment strigă deodată un glas tare dela ferăstră „Goriță!”, „Goriță!”

Cunoscu că e glasul fratelui meu, care mă strigă, și prinsei puțină inimă când l'am auzit, dér nu cutezam ori nu mai aveam puterea să-i răspund.

„Goriță!”, strigă frate-meu a doua oară, „Goriță dragă, nu te teme! Tata-i în altar, nu te teme!”

Eu făceam ca și mort.

Frate-meu mi-a țis cuvintele acestea ca să mă îmbărbăteze, căci scia prea bine, că mie imi plăcea mult să merg cu tata la biserică și să-l vedă slujind la altar. În momentul acesta însă mi veni în minte, că tata este mort, și nu-mi puteam închipui cum a putut el să vină mort la altar.

Pe când frate-meu își continua vorbirea la ferăstră, auzii, că ușa bisericii se deschide.

Spaima mea își ajunse acum culmea. Nu mai sciam ce fac. Imi aduc aminte numai că am sărit în sus și am fugit spre ușa. Cu cât fugeam mai tare cu atât imi părea că cineva mă prinde dela spate. Ajungându însă în tinda bisericii, m'am împedat și am căzut. Dumnețu scie, câte cățura acesta m'a scăpat de o mare nenorocire, căci fuga imi urcase spaima la cel mai înalt grad suportabil, așa că trei pași de mai făceam câte aș fi căzut mort la pământ, ér cumnatul Manoilă stătea în ușa bisericii cu țeva puseci îndreptate spre mine și cu cocoșul rēdi-

cat. El auzise în biserică șgomotul unor pași, cari înaintau repede asupra lui, și la întrebarea: cine e? neprimind nici un răspuns, credea a bună-sēmă că eu, chiar dacă sunt în biserică — ceea ce pozitiv nu putea să scie — trebuie să până acum s'au murit, s'au am leșinat, căci altfel nu-și putea explica absoluta mea tăcere, ér ființa, ce cumnatul Manoilă simțea că se apropia de el, credea că este... Dumnețu scie ce. Era cât pe aci să descarce pușca asupra mea.

Dumnețu însă a vrut, ca în momentul cel mai primejdios să cadă și cățându se mi se deschidă graiul, care fu recunoscut. Cățătura acesta m'a făcut totodată să-mi viu în fire.

Frate-meu și cumnatul meu m'au rēdicat, m'au luat de două mâni și m'au scos la larg.

Vă puteți închipui câtă bucurie a simțit mama când m'a vățut. Toți mă luau în brațe și mă sêrutau. O veselie nemărginită se'nchise în casa noastră. Surorilor mele li se părea, că am înviat din morți și nu voiu pute uita niciodată în viața mea această revedere după o pățaniă atât de tristă, care în adevăr mi s'a întâmplat.

Am cinat cu toți împreună foarte fericiți, ér după cină m'am culcat lângă mama în patul meu, de către părete, și în vis mi se arătară din nou sfinții din biserică, dér de astădată țetele lor erau vesele și rițitoare.

Gorița.

Cursul la bursa de Viena din 6 Aprilie st. n. 1887

Table with financial data from Vienna, including gold and paper rents, exchange rates for various currencies, and bond prices.

Bursa de Bucuresti

Cota oficiala dela 24 Martie st. v. 1887.

Table with financial data from Bucharest, showing exchange rates and prices for various goods and services.

Cursul pietei Brasov

din 7 Aprilie st. n. 1887.

Table with market prices from Brasov, listing various commodities and their current and previous prices.

Nr. 3519/1887.

Publicațiune.

Spre scopul luării unui concluziu asupra sistării pășunilor în decursul primăverii a vitelor pe locurile private de câmp și livezi neîngrădite de pe hotarul Brașovului...

Adunarea aceasta are să se țină în casa statului din piață, și ori ce posesor de pământ, care dorește să participe, are să se legitimeze, cum că are pământuri pe hotarul Brașovului.

Brașov, 2 Aprilie 1887.

Magistratul orașenesc.

Avisu d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fașia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și postaltimă.

Dacă se ivesc iredularități la primirea diarului onor. abonați sunt rugați a ne încunoscimța imediatu prin carte postale, ca în câtu depinde dela noi, să se delătoreze

ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

TARIFA

anunțurilor și inserțiunilor.

Anunțuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.

Pentru inserțiuni și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repetiri se acordă următoarele rabate:

Table showing discount rates for repeated advertisements based on the number of repetitions (3-4, 5-8, 9-11, 12-15, 16-20, and over 20).

Pentru anunțuri ce se publică pe mai multe luni se facu învoiri și reduceri și peste cele însemnate mai susu.

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with train schedules for routes: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Arad-Timișoara, Simeria (Piski) Petroșeni, Timișoara-Arad, and Petroșeni-Simeria (Piski). Includes train types, departure times, and arrival times.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grose.